

รูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครอง
คณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร

A Model of Educational Welfare Administration According to Buddhist
Principles of the Administrative Monks in Bangkok

พระครูธรรมธร สุพัฒน์พงษ์ สุขวฑฒโน (ธรรมมียะ)¹

Phrakrudhammathon Suphatpong Sukruwaddhano (Dhammiya)

พระครูโสภาสนนทกิตติ์, Phrakruophatnonthakit²

บุญเชิด ชำนิศาสตร์, Booncherd Chumnisart³

E-mail : nemooza@hotmail.co.th

Received: September 23, 2024 Revised: January 20, 2025

Accepted: January 29, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้กลุ่มตัวอย่าง พระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานครจำนวน 297 รูป สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และกลุ่มเป้าหมายจำนวน 15 รูป/คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และ

¹ พุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/ Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

² พุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/ Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

³ พุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/ Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

การสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเขียนวิเคราะห์แบบสรุปความแบบเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพพึงประสงค์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็นจากเรียงลำดับค่า PNI modified 2) ผลการพัฒนารูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยได้สร้างรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ตามองค์ประกอบของรูปแบบเชิงข้อความ คือ หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ เนื้อหา การบูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 และผลลัพธ์ที่คาดหวัง 3) ผลการประเมินรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร โดย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ สามารถนำไปเป็นรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพในการศึกษาสงเคราะห์แก่พระสังฆาธิการได้

คำสำคัญ: รูปแบบการศึกษาสงเคราะห์, หลักพุทธธรรม, พระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the necessities of the administration of welfare education of the Sangha in the Sangha Administrative Region of Bangkok, 2) to develop a model of educational welfare administration according to Buddhist principles of the Sangha Administrator in the Sangha Administrative Area of Bangkok, 3) to evaluate the model of educational welfare administration according to Buddhist principles of the Sangha in the Sangha Administrative Region of Bangkok. This research is a mixed research of quantitative and qualitative type, using a sample 297 monks in the Bangkok Sangha Administrative Region for quantitative research. and a target group of 15 photos/person for qualitative research. The research tools were questionnaires, interviews, and focus group guides. Statistics used in the research include frequency, percentage, mean, and standard deviation. and writing qualitative summary analysis.

The research results showed that 1) The results of the study of the essential needs of the administration of welfare education of the Sangha in the Sangha Administrative Region of Bangkok found that the overall current condition is at a moderate average level. The overall desirable conditions are at a high average level and the needs are in order of PNI modified values. 2) The results of developing a model for the administration of welfare education according to the Buddhist principles of the Sangha in the Bangkok Sangha administrative area. It was found that the knowledge gained from the research has created a model for the administration of welfare education according to the principles of the Buddhist Dhamma of the Sangha in Bangkok Sangha Administrative Region According to the elements of the text format, namely principles, concepts, objectives, content, integration with the 4 Sangha Vatthu principles, and expected results. 3) Results of the evaluation of the welfare education administration model according to Buddhist principles of the Sangha in the Sangha Administrative Region of Bangkok, including suitability, feasibility and the usefulness of the model of welfare education administration according to Buddhist principles of the Sangha in the Bangkok Sangha Administrative Region by means and standard deviations. Overall, it was at a high level. When considering each aspect from most to least, it was found that the feasibility aspect appropriateness and usefulness, respectively, can be used as a model for the administration of welfare education according to Buddhist principles of the Sangha in the Sangha Administrative Region, Bangkok to fit effectiveness in the administration of educational assistance for the Sangha

Keywords: A Model of Educational Welfare Administration, Principles of Buddhism, Administrative Monks in Bangkok

บทนำ

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในปัจจุบัน หากจะนำไปเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ อาจจะนับว่าอยู่ในระดับที่ดีกว่าบางจังหวัด แต่ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์กรุงเทพมหานครให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด อีกทั้งปัจจุบันงานกิจการคณะสงฆ์มีเพิ่มมากขึ้น ทำให้พระสังฆาธิการต้องเร่งปรับตัวเพื่อทำงานเชิงรุก เพื่อให้เกิดการกระตุ้นงานคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพกว่าเดิม โดยเฉพาะพระสังฆาธิการผู้มีบทบาทในการปกครอง อาจจะมีเวลาในการดูแลการบริหารได้ไม่ทั่วถึง จะส่งผลกระทบต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ รวมทั้งอาจทำให้ขาดการวางแผนพัฒนาศาสนวัตถุและศาสนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ แม้แต่การจัดระบบหนังสือโต้ตอบหรือการประสานงานกับเจ้าคณะปกครองสงฆ์ ก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและราบรื่น เพราะพระสังฆาธิการบางรูปไม่สามารถเขียน

หนังสือราชการได้หรืออาจไม่เข้าใจเรื่องงานเอกสาร ส่งผลให้การรายงานตามระเบียบ ของคณะสงฆ์ บางอย่างล่าช้าออกไป จึงเป็นการของเจ้าคณะปกครองชั้นสูงขึ้นไปที่จะต้องเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ

การจัดการศึกษาสงเคราะห์ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าอาวาสของวัดเปลี่ยน ทำให้ไม่มีการสานต่อในงานพัฒนาด้านการศึกษาในพุทธศาสนา หรือบุคลากรไม่เพียงพอ ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงการศึกษาในหลายพื้นที่ มิได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันกับโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในพุทธศาสนา ทำให้เด็กและเยาวชน ในปัจจุบันไม่มีจริยธรรมและศีลธรรมอันดี รวมถึงปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมและการบูรณาการการทำงานร่วมกันในการพัฒนาด้านการศึกษาของวัด ชุมชนและหน่วยงานรัฐ การพัฒนาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้ขับเคลื่อนด้วยปัญญาและคุณธรรม ความอ่อนแอทางด้านกระบวนการการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการทางปัญญาที่สำคัญ นี่เป็นจุดอ่อนที่สำคัญของเมืองไทย เพราะว่าเราไม่นิยมใช้กระบวนการทางปัญญาในการขับเคลื่อนสังคม หรือกระตุ้นให้คนทำอะไรด้วยเหตุผล มิใช่ด้วยความโลภ กระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีแทบจะขาดหายไป หรืออ่อนแรงลงมาก ทำอย่างไรถึงจะส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีงาม โดยมีปัญญาเป็นตัวขับเคลื่อน การให้การศึกษาของวัดในพระพุทธานุภาพ จึงถือเป็นภาระงานร่วมที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลด้านการศึกษาแก่ประชาชนทุกระดับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 มาตรา 12 ระบุว่า วัดสามารถจัดการศึกษาได้โดยถือหลักการว่า “การศึกษาคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต” โดยการผสมผสานระหว่างระบบการศึกษาทั้ง 3 ระบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ด้วยรูปแบบและวิธีการต่างๆ ตามหลักการที่ว่า “ความมีเอกภาพทางนโยบายและความหลากหลายในทางปฏิบัติ

สถานการณ์ในปัจจุบัน การศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในการจัดการศึกษาสงเคราะห์โรงเรียนพระปริยัติธรรม โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธานุภาพ โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนตามพระราชประสงค์ ศูนย์ศึกษาพระพุทธานุภาพวันอาทิตย์ (ศพอ.) ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ไม่มีกฎหมายรับรองหลักสูตร คุณวุฒิของผู้ที่ผ่านการศึกษาอบรม บุคลากรที่ทำการสอนโดยเฉพาะการศึกษาสงเคราะห์โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี จึงไม่มีวุฒิใด ทำให้ไม่ได้รับการยอมรับเสมือนการศึกษาในหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบกับการจัดการศึกษาสงเคราะห์ มิได้มีการจัดรูปแบบองค์กรที่ชัดเจนและเข้มแข็ง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง เจ้าอาวาสวัดในบางพื้นที่ ก็ได้มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนต่อ หลายวัดต้องยกเลิกการเรียนการสอนไปในที่สุด ทำให้เด็กและเยาวชนไม่ได้ซึมซับ เรียนรู้ศาสนาอย่างแท้จริง ส่งผลให้เด็กและเยาวชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับพุทธศาสนา ไม่รักษาศีล ทำให้เกิดปัญหาในครอบครัวและสังคม

การศึกษาของคณะสงฆ์ เป็นการจัดการศึกษาสงเคราะห์ที่มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการจัดการศึกษาในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัย ปัจจุบันมี 4 ประเภท คือ 1) โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธานุภาพ วัดหรือมูลนิธิในวัดจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลเด็กและเยาวชนที่ยากจน ปัจจุบัน สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2) โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจนตามพระราชประสงค์ ตั้งตามพระราชประสงค์และอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์และอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปัจจุบันมี 3 แห่ง คือ (1) โรงเรียนวัดศรีจันทร์ จังหวัดสมุทรปราการ (2) โรงเรียนวัดบึงเหล็ก จังหวัดนครพนม และ (3) โรงเรียนนันทบุรีวิทยา จังหวัดน่าน 3) ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งให้การศึกษอบรมปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามแก่เด็กและเยาวชน โดยการนำของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้เรียนพระพุทธศาสนาในวันทีสถานศึกษาของทางฝ่ายราชอาณาจักรหยุดเรียนตามแบบสากล นอกจากจะสอนธรรมะแก่เด็ก ศูนย์แห่งนี้ยังได้ทบทวนวิชาสามัญที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษาปกติของตอนที่โรงเรียน เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นการชักจูงให้นักเรียนได้มาเรียนพระพุทธศาสนา และ 4) ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อฝึกอบรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามแก่เด็กตลอดจนเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมเพิ่มขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานครเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้พระสังฆาธิการบริหารจัดการสงเคราะห์การศึกษาของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานครให้เป็นที่ยิ่งของประชาชน สงเคราะห์การศึกษาให้แก่เด็กเยาวชนในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อประเมินรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยแบบผสม ผสมวิธี (Mixed Research Method) ศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณเป็นงานวิจัยหลัก และศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นงานวิจัยสนับสนุน

ขอบเขตด้านประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร ได้แก่ พระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,256 รูป

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ได้แก่ พระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานครจำนวน 15 รูป ด้วยวิธีการเจาะจงด้วยคุณสมบัติ ได้แก่ เป็นเจ้าอาวาส/เป็นเจ้าคณะแขวง/

เจ้าคณะเขต/มีประสบการณ์การบริหารวัด ไม่ต่ำกว่า 4 ปีและผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนาและด้านบริหารการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาสงเคราะห์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านการบริหารกิจการคณะสงฆ์ และด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 9 รูป/คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling)

ขอบเขตด้านสถานที่

วัดในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 453 วัด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี จำนวน 122 รูป คิดเป็นร้อยละ 41.10 อายุ 31-40 ปี จำนวน 79 รูป คิดเป็นร้อยละ 26.60 อายุ 20-30 ปี จำนวน 70 รูป คิดเป็นร้อยละ 23.60 และอายุ 51-60 ปี จำนวน 26 รูป คิดเป็นร้อยละ 8.8 พรรษาส่วนใหญ่ พรรษา 11 พรรษาขึ้นไป จำนวน 177 รูป คิดเป็นร้อยละ 59.60 พรรษา 6-10 พรรษา จำนวน 90 รูป คิดเป็นร้อยละ 30.30 พรรษา 1-5 พรรษา จำนวน 30 รูป คิดเป็นร้อยละ 10.10 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาตรี จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 71.70 ปริญญาโท จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 ประสบการณ์ในการบริหารวัด ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 6-10 ปี จำนวน 149 รูป คิดเป็นร้อยละ 50.2 ประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป 89 รูป คิดเป็นร้อยละ 30.0 และประสบการณ์ 1-5 ปี จำนวน 59 รูป คิดเป็นร้อยละ 19.9

สภาพปัจจุบันการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข รองลงมาคือการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส

สภาพที่พึงประสงค์การศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข รองลงมาคือ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน

เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการความจำเป็น โดยระบุความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน ซึ่งพิจารณาตามค่าดัชนี PNI modified ในที่นี้ คือ 0.397 พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส รองลงมาคือ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข

ผู้วิจัย ได้นำผลดังกล่าวมาจัดลำดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานครเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ 1) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส 2) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน 4) ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข

ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส อันดับที่ 1 ข้อที่ 17 มีการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะบุคคลผู้กำลังศึกษาที่มีความเดือดร้อน มีการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ และอันดับที่ 2 ข้อที่ 18 วัดและพระสงฆ์มีส่วนร่วมกับประชาชน ในการช่วยพัฒนาสถานศึกษา

ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน อันดับที่ 1 ข้อที่ 1 จัดตั้งกองทุน เพิ่มทุน แจกทุน สงเคราะห์เพื่อการศึกษาแก่เด็กนักเรียนและเยาวชนอย่างทั่วถึง อันดับที่ 2 ข้อที่ 3 มีความริเริ่มจัดให้มีโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและแก่เยาวชนในช่วงปิดเทอม

ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน อันดับที่ 1 ข้อที่ 7 จัดให้มีโครงการสอบธรรมศึกษาแก่เยาวชนนักเรียน และประชาชนทั่วไปด้วยความเอาใจใส่ อันดับที่ 2 ข้อที่ 6 มีการช่วยเหลือกิจการของชุมชนซึ่งเป็นไปเพื่อการสาธารณประโยชน์

ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข อันดับที่ 1 ข้อที่ 15 มีการพัฒนากิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในด้านสุขภาพอนามัย อันดับที่ 2 ข้อที่ 14 มีการส่งเสริมการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 และโครงการวัดประชารัฐสร้างสุข เพื่อเป็นการเฝ้าระวังยาเสพติด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร พบว่า หลักการ แนวคิด ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ในการสร้างร่างรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน 2) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน 3) ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข 4) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส

วัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้กับการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน 2) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน 3) ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข 4) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส

เนื้อหา การศึกษาสงเคราะห์เป็นการจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่ประชาชนทั่วไปเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลแก่เด็กและเยาวชนของชาติทั้งด้านการศึกษาการอบรมสั่งสอนการให้อยู่อาศัยอาหารรวมทั้งการทำให้เด็กมีความอบอุ่นและมีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาประชากรของประเทศให้เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพประสิทธิภาพในการรักษาความมั่นคงของชาติอย่างยิ่ง และสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติอย่างยิ่ง ซึ่งบทบาทพระสงฆ์ไทย ได้ทำหน้าที่จัดการศึกษาและให้การศึกษาก่อนคนไทยตั้งแต่อดีตมาแล้ว โดยการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน พระสังฆาธิการมีจัดตั้งกองทุน เพิ่มทุน แจกทุนสงเคราะห์เพื่อการศึกษาแก่เด็กนักเรียนและเยาวชนอย่างทั่วถึง ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์อย่างครบวงจรและมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน พระสังฆาธิการมีการช่วยเหลือกิจการของชุมชนซึ่งเป็นไปเพื่อการสาธารณประโยชน์ จัดให้มีโครงการสอบธรรมศึกษาแก่เยาวชนนักเรียนและประชาชนทั่วไปด้วยความเอาใจใส่ มีการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะบุคคลผู้กำลังศึกษาที่มีความเดือดร้อน มีการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษา มีการช่วยพัฒนาสถานศึกษาของรัฐและเอกชน สนับสนุนสถานศึกษาต่างๆ ทั้งด้านอาคารเรียนห้องเรียนและสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข พระสังฆาธิการมีการให้ความรู้และความเข้าใจในการดำเนินการงานคณะสงฆ์และยาเสพติด ดำเนินการตามนโยบายมหาเถรสมาคมและกิจการคณะสงฆ์ ตรวจสุขภาพเชิงรุกเพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสพติด ส่งเสริมการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 และโครงการวัดประชารัฐสร้างสุข เพื่อเป็นการเฝ้าระวังยาเสพติด พัฒนากิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในด้านสุขภาพอนามัย สร้างความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์ในระดับจังหวัด

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส พระสังฆาธิการมีการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะบุคคลผู้กำลังศึกษาที่มีความเดือดร้อน มีการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ วัดและพระสงฆ์มีส่วนร่วมร่วมกับประชาชน ในการช่วยพัฒนาสถานศึกษา สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ มีการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษา มีการจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนทุกระดับชั้น มีการประสานงานในการจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน

บูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 พระสังฆาธิการสามารถส่งเสริมได้โดยการให้โอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ เช่นการมีโครงการที่สนับสนุนการศึกษาสัมพันธ์ การให้ทุนการศึกษา หรือการสนับสนุนความสามารถในการอ่านและเขียน การเสริมสร้างทักษะและความรู้ทางอาชีพ เช่นการให้โอกาสในการเข้าร่วมโครงการอบรมและการสนับสนุนในการหางานหรือการเริ่มกิจการของตนเองโดยทุกวัดได้เปิดบัญชีตั้งทุนการศึกษา แล้วนำดอกผลมามอบทุนแก่เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตใกล้วัดของตน มีการให้เพิ่มทุนการศึกษาทุกปี และจัดเลี้ยงอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียน จัดหา

อุปกรณ์การเรียนการสอนให้ หรือจัดการเรียนการสอนวิชาชีพขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น มีการพูดจาสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ด้อยโอกาส

พระสังฆาธิการมีการสนับสนุนให้ผู้ด้อยโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณะที่จำเป็น เช่นการเข้าถึงบริการการแพทย์, บริการสุขภาพจิต, หรือบริการสังคม สนับสนุนผู้ด้อยโอกาสให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการชุมชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน สนับสนุนนโยบายและการแก้ไขปัญหาที่สร้างความไม่เท่าเทียมและไม่ยุติธรรมในสังคม และให้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียม พูดคุยศึกษาข้อมูลต่างๆ จากพัฒนาการรุ่นพี่ซึ่งเป็นเจ้าของตำบลเก่า ก็ได้ข้อมูลมาหลากหลายไม่ว่าจะเป็นพื้นที่หรือผู้นำชุมชนที่เราจะต้องติดต่อประสานงาน และได้มาเขียนบันทึกเก็บไว้ลำดับต่อมาศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากเอกสารที่มีอยู่ในสำนักงาน ได้แก่ ประวัติอำเภอ เอกสารที่จัดทำในการประเมิน ผลงานการประกวดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตำบลที่เรารับผิดชอบ ก็ได้ข้อมูลมาบางส่วน เมื่อมีข้อมูลอยู่ในมือแล้ว สิ่งที่ต้องทำต่อไปคือ ทำอย่างไรให้เรารู้จักและคุ้นเคยกับผู้นำชุมชนเหล่านี้ให้มากที่สุด มีการความเห็นใจในสถานการณ์และความรู้สึกของผู้ด้อยโอกาส และร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาหรือวิธีการดำเนินชีวิต ข้อคิดดีๆ ให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ตั้งใจฟังอย่างจริงจังและเข้าใจสถานการณ์และความรู้สึกของผู้อื่นโดยพูดเป็นประโยคให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจ เมื่อเจอความเครียดและกดดัน เช่น เดียวมันก็ผ่านไป เราทำดีที่สุดแล้ว มันคือบทเรียนที่แสนวิเศษ ความท้าทายทำให้เราเข้มแข็งทุกปัญหาย่อมมีทางออก เราจะไม่เดียวดายเมื่อเกิดปัญหา ใครๆ ก็เจอปัญหาด้วยกันทั้งนั้น ส่งเสริมกำลังใจด้วยการพูดจาอ่อนหวาน พูดชมเชย สร้างขวัญและกำลังใจในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ 1) มีมูลนิธิจัดตั้งกองทุน เพิ่มทุน แจกทุนสงเคราะห์เพื่อการศึกษาแก่เด็กนักเรียน 2) ช่วยการสร้างและเพิ่มพูนความรู้ และความคิดของเด็ก เยาวชนผู้ด้อยโอกาส 3) ผู้ด้อยโอกาสสามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนในสังคม 4) เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและอนาคตที่ดีให้กับเยาวชนของประเทศ 5) เด็กและเยาวชนมีทักษะในการดำเนินชีวิต มีอาชีพที่มั่นคงสามารถช่วยเหลือครอบครัวได้ 6) ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และของโลก 7) ชุมชนมีศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข 8) สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชนในการไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดและอบายมุข 9) เกิดเครือข่ายความร่วมมือของชุมชนในการแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติดและอบายมุข 10) เสริมสร้างความเข้มแข็งและบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส

3. ผลการประเมินรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร โดย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นประโยชน์

ตามลำดับ สามารถนำไปเป็นรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพในการศึกษาสงเคราะห์แก่พระสังฆาธิการได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นของการศึกษาสงเคราะห์ พระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข รองลงมาคือด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส สภาพที่พึงประสงค์การศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข รองลงมาคือ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน เมื่อเรียงลำดับตามความสำคัญของความต้องการความจำเป็น โดยระบุความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน ซึ่งพิจารณาตามค่าดัชนี PNI modified ในที่นี้ คือ 0.397 พบว่า อันดับ 1 คือ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส รองลงมาคือ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูธรรมศาสน์อุโฆษ (ธงไชยวัฒน์ อิศุธรรมโม) ได้ศึกษาบทบาทการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการบริหารการศึกษาดังกล่าวในอำเภอนครชัยศรี พบว่าต้องมีการร่วมมือกันใช้มากขึ้น

2. ผลการพัฒนารูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ได้แก่

หลักการ แนวคิด ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ในการสร้างร่างรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน 2) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน 3) ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข 4) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส

วัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้กับการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน 2) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน 3) ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข 4) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส

เนื้อหา การศึกษาสงเคราะห์เป็นการจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่ประชาชนทั่วไปเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลแก่เด็กและเยาวชนของชาติทั้งด้านการศึกษาการอบรมสั่งสอนการให้อยู่อาศัยอาหารรวมทั้งการทำให้เด็กมีความอบอุ่นและมีความสุขทั้งร่างกายและจิตใจ การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาประชากรของประเทศให้เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพประสิทธิภาพในการรักษาความมั่นคงของชาติอย่างยิ่ง

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน พระสังฆาธิการมีการจัดตั้งกองทุน เพิ่มทุน แจกทุนสงเคราะห์เพื่อการศึกษาแก่เด็กนักเรียนและเยาวชนอย่างทั่วถึง ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์อย่างครบวงจรและมีประสิทธิภาพ มีความริเริ่มจัดให้มีโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและแก่เยาวชนในช่วงปิดเทอม สนับสนุนส่งเสริมกิจการด้านการศึกษาของโรงเรียนทั้งในและนอกวัดด้วยดีสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง สนับสนุนส่งเสริมโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนด้วยดีอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน พระสังฆาธิการมีการช่วยเหลือกิจการของชุมชนซึ่งเป็นไปเพื่อการสาธารณประโยชน์ จัดให้มีโครงการสอบธรรมศึกษาแก่เยาวชนนักเรียนและประชาชนทั่วไปด้วยความเอาใจใส่ มีการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะบุคคลผู้กำลังศึกษาที่มีความเดือดร้อน มีการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษา มีการช่วยพัฒนาสถานศึกษาของรัฐและเอกชน สนับสนุนสถานศึกษาต่างๆ ทั้งด้านอาคารเรียนห้องเรียนและสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข พระสังฆาธิการมีการให้ความรู้และความเข้าใจในการดำเนินการงานคณะสงฆ์และยาเสพติด ดำเนินการตามนโยบายมหาเถรสมาคมและกิจการคณะสงฆ์ ตรวจสุขภาพเชิงรุกเพื่อเฝ้าระวังปัญหาเสพติด ส่งเสริมการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ด้อยโอกาส พระสังฆาธิการมีการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะบุคคลผู้กำลังศึกษาที่มีความเดือดร้อน มีการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ วัดและพระสงฆ์มีส่วนร่วมร่วมกับประชาชน ในการช่วยพัฒนาสถานศึกษา สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ

บูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 พระสังฆาธิการสามารถส่งเสริมได้โดยการให้โอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ เช่นการมีโครงการที่สนับสนุนการศึกษาสัมพันธ์ การให้ทุนการศึกษา หรือการสนับสนุนความสามารถในการอ่านและเขียน. การเสริมสร้างทักษะและความรู้ทางอาชีพ เช่นการให้โอกาสในการเข้าร่วมโครงการอบรมและการสนับสนุนในการหางานหรือการเริ่มกิจการของตนเองโดยทุกวัดได้เปิดบัญชีตั้งทุนการศึกษา แล้วนำดอกผลมามอบทุนแก่เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตใกล้วัดของตน มีการให้เพิ่มทุนการศึกษาทุกปี ให้คำปรึกษาและสนับสนุนในทิศทางที่เป็นประโยชน์ และช่วยให้พวกเขาเห็นว่ามีโอกาสในอนาคต พยายามเข้าใจสถานการณ์และประสิทธิภาพของผู้ด้อยโอกาส

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ 1) มีมูลนิธิจัดตั้งกองทุน เพิ่มทุน แจกทุนสงเคราะห์เพื่อการศึกษาแก่เด็กนักเรียน 2) ช่วยการสร้างและเพิ่มพูนความรู้ และความคิดของเด็ก เยาวชนผู้ด้อยโอกาส 3) ผู้ด้อยโอกาสสามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนในสังคม 4) เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและอนาคตที่ดีให้กับเยาวชนของประเทศ 5) เด็กและเยาวชนมีทักษะในการดำเนินชีวิต มีอาชีพที่มั่นคง

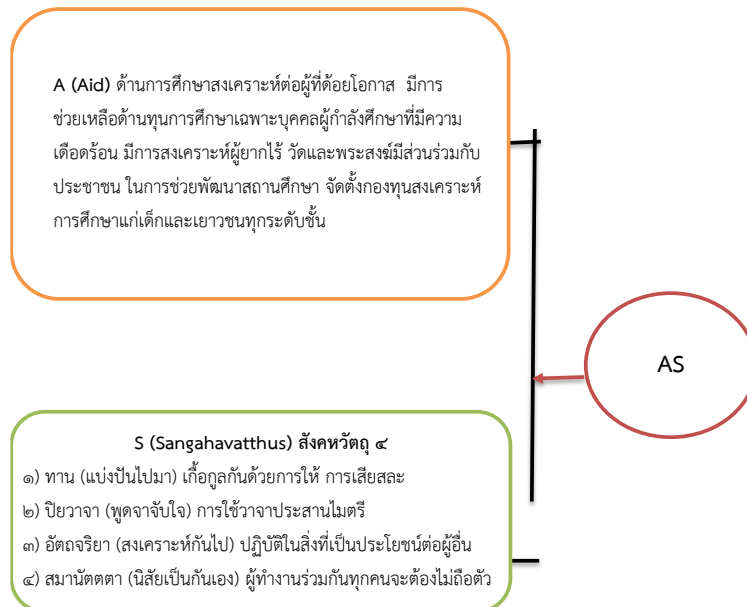

สามารถช่วยเหลือครอบครัวได้ 6) ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และของโลก 7) ชุมชนมีศูนย์กลางของการศึกษาดละเล็กละเลิงเสพติดและอบายมุข 8) สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชนในการไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดและอบายมุข 9) เกิดเครือข่ายความร่วมมือของชุมชนในการแก้ไขปัญหาสิ่งเสพติดและอบายมุข 10) เสริมสร้างความเข้มแข็งและบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระชนดล นาคสุวณฺโณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดบุรีรัมย์” จากการวิจัยพบว่า พระสังฆาธิการมีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยรวม ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าพระสังฆาธิการมีบทบาทในการบริหารกิจการคณะสงฆ์อยู่ในระดับน้อย ในเรื่อง การจัดตั้งห้องสมุดภายในวัดเพื่อการศึกษาธรรมบาลีแก่พระสงฆ์และประชาชน การจัดให้มีการบรรยายทางธรรมทางวิทยุกระจายเสียง และการจัดให้มีการพิมพ์หนังสือธรรมะหรือการเทศน์ออกเผยแพรเป็นธรรมทานสำหรับเรื่องอื่นๆมีบทบาทอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับประสาท สุขเกษม ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระภิกษุสงฆ์ในการขัดเกลาทางสังคมแก่เยาวชน : ศึกษากรณีค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์จังหวัดเชียงใหม่” โดยผลการศึกษาพบว่า สถาบันสงฆ์เป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาท และความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนไทยนับตั้งแต่พระพุทธศาสนา เริ่มเข้าสู่ดินแดนแหลมทองอันเป็นประเทศไทยปัจจุบัน ในราวปี พ.ศ. 303 ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนเป็นไปอย่างใกล้ชิด และมั่นคงตลอดมาความสัมพันธ์อันมั่นคงนี้ได้ขยายตัวต่อวิถีชีวิตของคนไทยโดยเฉพาะชาวนบทยิ่งจะเห็นได้ชัดว่าพระพุทธศาสนา มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประชาชนเป็นอย่างมากทั้งในวัดและในตำบลนั้นๆ เพราะว่า เป็นที่พักผ่อนใจ เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมต่างๆ การประชุมหารือตลอดจนประเพณีต่างๆ ก็มีพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน

3. ผลการประเมินรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีทางการศึกษาสงเคราะห์ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ “รูปแบบการศึกษาสงเคราะห์ตามหลักพุทธธรรมของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร” ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ดังภาพ

บทสรุป

สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์กรุงเทพมหานครเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ 1) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ต่อผู้ที่ย่อยโอกาส 2) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในโรงเรียน 4) ด้านการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาลดละเลิกสิ่งเสพติดและอบายมุข การบูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 พระสังฆาธิการสามารถส่งเสริมได้โดยการให้โอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ เช่นการมีโครงการที่สนับสนุนการศึกษาสัมพันธ์ การให้ทุนการศึกษาหรือการสนับสนุนความสามารถในการอ่านและเขียน การเสริมสร้างทักษะและความรู้ทางอาชีพ เช่นการให้โอกาสในการเข้าร่วมโครงการอบรมและการสนับสนุนในการหางานหรือการเริ่มกิจการของตนเองโดยทุกวัดได้เปิดบัญชีตั้งทุนการศึกษา แล้วนำดอกผลมามอบทุนแก่เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตใกล้เคียงของตน มีการให้เพิ่มทุนการศึกษาทุกๆปี และจัดเลี้ยงอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียน จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ หรือจัดการเรียนการสอนวิชาชีพขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น มีการพูดจาสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่ย่อยโอกาส โดยการพูดอนุเคราะห์และสนับสนุนสร้างความเชื่อมั่นของผู้ที่ย่อยโอกาสสำคัญมาก ให้ความเชื่อมั่นและข้อคิดบวกเกี่ยวกับความสามารถของพวกเขา ให้คำปรึกษาและสนับสนุนในทิศทางที่เป็นประโยชน์ และช่วยให้พวกเขาเห็นว่ามีโอกาสในอนาคตพยายามเข้าใจสถานการณ์และประสิทธิภาพของผู้ที่ย่อยโอกาส

พระสังฆาธิการสามารถช่วยเหลือสงเคราะห์คนในชุมชนด้วยการสร้างกองทุนหรือการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนที่ต้องการความช่วยเหลือ นี่คือวิธีสร้างทุนที่สามารถใช้ในการช่วยเหลือและรองรับผู้ต้องการ สนับสนุนโครงการชุมชนที่มุ่งหวังที่จะช่วยเหลือประชาชน โดยการอาสาสมัครหรือสนับสนุนด้วยทรัพยากรหรือทักษะทางด้านอาชีพให้แก่ชุมชน เช่น อาจจะปรับปรุงวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้

ของชุมชนด้านทักษะอาชีพ เป็นต้น สนับสนุนองค์กรไม่แสวงหากำไรที่มุ่งหวังที่จะช่วยเหลือประชาชน โดยการบริจาคหรือสมทบเป็นอาสาสมัคร การช่วยเหลือในสถานการณ์ฉุกเฉิน สามารถช่วยเหลือในสถานการณ์ฉุกเฉินโดยการบริจาคอาหาร, เสื้อผ้า, หรือวัสดุพื้นฐานให้กับคนที่ต้องการ สนับสนุนการศึกษาของเด็กหรือผู้เยาว์ในชุมชนที่ต้องการความช่วยเหลือ การทำงานร่วมกับองค์กรการกุศล ทำงานร่วมกับองค์กรการกุศลที่มุ่งหวังที่จะช่วยเหลือผู้อื่น โดยการอาสาสมัครหรือให้การสนับสนุนในกิจกรรมและโครงการต่างๆ เป็นการบูรณาการหลักอรรถจริยามาใช้ในชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, “พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี), หน้า 5.
- กรมการศาสนา, **คู่มือการจัดการศึกษาสงฆ์**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2539), หน้า 5-6.
- พระครูธรรมศาสน์อุโฆษ (ธงไชยวัฒน์ อีสุธรรมโม), “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการศึกษา สงเคราะห์ ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555), บทคัดย่อ
- พระชนดล นาคสุวรรณโณ, “การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2550), บทคัดย่อ.
- ประสาธ สุกเกษม, “บทบาทของพระภิกษุสงฆ์ในการขัดเกลากาลทางสังคมแก่เยาวชน ศึกษากรณีค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542), บทคัดย่อ.
- ฉันทนา กล่อมจิต, “รูปแบบการจัดการศึกษา และเผยแผ่ศาสนธรรมของวัดในพระพุทธศาสนา กรณีศึกษาวัดป่าบ้านค้อ อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี”, **รายงานการวิจัยค้นคว้าอิสระ**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการการศึกษา, 2546).
- พระครูปลัดอาทิตย์ อุตฺตเวที (ซองดี), “การศึกษาแนวคิดและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ของพระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546)

